

שפת אמת פרשת ויקהל (תרל"ה)

"ויקהל ופ' שקלים בפסוק מרבים העם להביא כו' ויצו משה כו' ויכלא העם מהביא. יש להבין מה זה האריכות בתורה בענין זה. ונראה כי ראו הצדיקים והחכמים כי נתפשט ההתנדבות יותר מהראוי. וחששו שלא יהי' עוד ברצון אמת לשם שמים. כי הכל הולך אחר הרצון לש"ש. ואיתא כי יש בכל דבר בחי' רצוא ושוב פי' עפ"י מ"ש בשם הבעש"ט לראות שמכל עבודה יקבל יראה ובושה כי כשגומר כל מעשיו בא לידי גבהות. אבל כשחזר באמצע לאחריו בחשבו לפני מי הוא עומד. זה עצמו תיקון המעשה כראוי. ומרע"ה והחכמים שמרו מעשי בני"י שלא להתערב בו פניות כנ"ל: ובס' אור החיים מדייק לשון הי' דים כו' והותר. דסתרי אהדדי. והוא ז"ל תירץ שע"י שהיתרון הי' בנדיבות בני"י. שילם הקב"ה להם שכרם וכלל היתרון ג"כ במלאכת המשכן ע"ש דברי פח"ח. ולפי דרכנו פרשנו כי עי"ז שמנעו עצמם אח"כ מהריבוי כדכתיב ויכלא העם. עי"ז תיקנו זאת היתרון שלא נתקלקל הנדבה ע"י התפשטות כנ"ל. ושמעתי מאמ"ז מו"ר ז"ל פי' הפסוק מה יפו פעמין בנעלים בת נדיב ופי' כי נדיבות הרצון צריך מנעל ושמירה שלא יתפשט הרצון והחשק לדברים אחרים כו'. זהו פי' המשנה משמיעין על השקלים ועל הכלאים שלא יתערבו רצונות אחרים לרצון הנדבה. וגם פי' כלאים כמו ויכלא העם כו' שהוא בחי' המניעה שיש ג"כ במצות הנדבה כנ"ל ח"ש העשיר לא ירבה כו'.

בשם אמו"ז ז"ל על פסוק ויבואו האנשים על הנשים עפ"י מאמר רז"ל במקום שבע"ת עומדים אין צדיקים גמורים יכולין לעמוד. ח"ש האנשים שחטאו בזהב העגל באו בחילא סגי על הנשים שלא חטאו כו'. זה פי' תשובה שע"י שלוקח לו דרך מרצון החטא איך לעשות רצון עליון כמאמר עשה רצונו כרצונך. נמצא מחזיר רצון החטא למוטב. כי כל הרצונות אשר לא לה' המה נמצאים באדם רק כדי ללמוד דרך לעבודתו ית' ונמצא משיב הרצון למקומו. זה המקום אין צדיקים גמורים יכולין לעמוד בו כי לא נמצא להם רצון עמוק כזה:

עוד בשם מו"ז ז"ל ע"פ את קרבני לחמי לאשי ריח ניחוחי תשמרו כו'. ופי' כי הקב"ה נותן שפע לכל הבריהא כמאמר מחדש בטובו בכל יום מעשה בראשית. אבל ע"י עבודת בני"י מוסיפין השפעה מהקב"ה. ותוספות זה מרובה על העיקר. והקב"ה מבקש מבני"י שישמרו שההשפעה יהי' ע"י ריח ניחוח. ולא ע"י הטבע. ח"ש לחמי לאשי מה שאני נותן שפע להנבראים תשמרו שיהי' ע"י ריח ניחוח כנ"ל. ושפתים ישק. ועי"ז נתקנו התפלות בכל יום במקום התמידין שממשיכין בני"י השפע בכל יום ע"י הברכות וההודאות שמעידין שהכל מהקב"ה אשר מחדש בטובו בכל יום מעשה בראשית כנ"ל: